

**Bedrijfsinspecties –
veiligheidsfuncties**
2007 en 2008

Versie : Definitief 1.0

Datum : 14 april 2009

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Reikwijdte	5
1.4 Wet- en regelgeving	6
1.5 Leeswijzer	6
1.6 Referenties	7
2 Werkwijze	8
2.1 Geïnspecteerde ondernemingen	8
2.2 Veiligheidsfuncties	8
2.3 Geïnspecteerde personen en documenten	9
2.4 Uitvoering en interventies	11
3 Resultaten	12
3.1 Resultaten per spoorwegonderneming	12
3.2 Overzicht per veiligheidsfunctie	16
3.3 Interventies	17
4 Conclusie en oordeel	18
4.1 Conclusie	18
4.2 Oordeel	18
4.3 Vervolg	19
Bijlage: overzicht veiligheidsfuncties	20

Samenvatting

In 2007 en 2008 zijn bij verschillende (spoorweg)ondernemingen bedrijfsinspecties uitgevoerd die betrekking hebben op de bekwaamheid en geschiktheid van personen die een veiligheidsfunctie uitoefenen. De onderneming is verantwoordelijk voor het aantoonbaar geschikt en bekwaam zijn van haar personeel.

De zogenaamde 'bedrijfsinspectie – veiligheidsfunctie' richt zich op de administratieve vastlegging door de ondernemingen van de verplichte documenten en registraties voor de in de wet genoemde veiligheidsfuncties. In dit rapport zijn de nalevingpercentages opgenomen van de aantoonbaarheid en geldigheid van de verplichte documenten zoals het certificaat van bekwaamheid, de verklaring van medische geschiktheid en de verklaring van psychologische geschiktheid. Overige aspecten aangaande bekwaamheid zijn tijdens de inspecties wel gecontroleerd maar door taak- en bedrijfsgebonden diversiteit niet geschikt om zich in een algemeen nalevingpercentage te laten vertalen. Deze aspecten zijn derhalve in dit evaluatierapport niet opgenomen.

De bedrijfsinspecties zijn uitgevoerd bij 27 verschillende ondernemingen. In dit rapport is onderscheid gemaakt tussen reizigersvervoerders, goederenvervoerders, aannemers en overige bedrijven. In totaal zijn 1832 documenten geïnspecteerd van 669 veiligheidsfuncties.

Uit de resultaten blijkt dat de goederenvervoerders 99% van de documenten op orde heeft. Voor reizigersvervoerders was dit percentage 97%. Vier van de zeven reizigersvervoerders haalden een percentage van 100%. De lagere nalevingpercentages zijn er bij de groepen (onder)aannemers en overige bedrijven (personeelsleveranciers en onderhoud- en servicebedrijf), respectievelijk 92% en 93%. Voor de naleving van de verschillende veiligheidsfuncties geldt dat de naleving van de functies 'rangeerder', 'machinist' en 'wagencontroleur' het grootst is. De naleving van de functies 'leider werkplekbeveiliging' en 'treindienstleider'¹ is het kleinst, respectievelijk 88% en 89%.

Er is één maal een vervolgonderzoek ingesteld vanwege een vermoedelijke overtreding van valsheid in geschrifte. Hiervan is een procesverbaal opgemaakt. Verder hebben 11 bedrijven een schriftelijke waarschuwing gekregen en aan één bedrijf is begin 2009 een last onder dwangsom opgelegd vanwege het laten uitoefenen van een veiligheidsfunctie in 2007 en 2008 door een persoon die niet beschikte over een geldige medische- en psychologische verklaring.

---

¹ Het betreft hier treindienstleiders die werken voor NedTrain onder verantwoordelijkheid van ProRail.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

IVW-TER/INS/08/RI-08P0003.000.4

Rapport

Evaluatierapport 2007 en 2008

Datum

14 april 2009

Inspectie

Bedrijfsinspecties – veiligheidsfuncties

Paginanummer

4

De Inspectie is van mening dat het van belang is voor de spoorwegveiligheid dat mensen die veiligheidsfuncties uitoefenen voldoen aan de voor hen geldende wettelijke eisen. Daarom wordt ook een zo groot mogelijke naleving nagestreefd van de administratieve vastlegging van deze eisen.

Een beheersing van de administratieve zorgplicht heeft namelijk een tweeledig doel: het borgt dat het bedrijf geschikt en bekwaam personeel inzet en het bevordert de handhaafbaarheid.

De Inspectie streeft naar een nalevingpercentage van minstens 98% voor de gehele spoorwegbranche met betrekking tot de administratieve zorgplicht. Het gemiddelde ligt nu op 94%. Dat betekent dat er nog verbeterpotentieel is. Het grootste verbeterpotentieel is te verwachten bij enkele reizigersvervoerders, de (onder)aannemers en de overige bedrijven (personeelsleveranciers en onderhoud- en servicebedrijf).

Naar aanleiding van de conclusies van de bedrijfsinspecties 2007/2008 en de bevindingen van het in 2008 door de Inspectie uitgevoerde thema-onderzoek 'Opleiding en wegbekendheid van machinisten'², zal in 2009 tijdens de bedrijfsinspecties meer aandacht besteed worden aan de specifieke, taakgebonden en bedrijfsgebonden kennis, de praktijkopleiding en het behoud van de geschiktheid, kennis en bekwaamheid van personen die een veiligheidsfunctie uitoefenen.

Verder verwacht de Inspectie verbetermaatregelen ten aanzien van de beheersing van de administratieve zorgplicht van de bedrijven die een lager nalevingpercentage hebben dan 98%. Deze bedrijven moeten de Inspectie aangeven welke maatregelen zij treffen om het nalevingpercentage te verhogen. De Inspectie zal een aantal van deze bedrijven in 2009 selecteren voor een nieuwe bedrijfsinspectie. Tevens worden in het kader van de aanvraag of verlenging van het veiligheidsattest bedrijven geselecteerd voor een bedrijfsinspectie naar veiligheidsfuncties.

---

² Kenmerk RV-08TK001 'Onderzoek opleiding en wegbekendheid van machinisten'

1 Inleiding

De Inspectie Verkeer en Waterstaat, toezichteenheid Rail (verder: de Inspectie) heeft in 2007 en 2008 bij verschillende bedrijven bedrijfsinspecties uitgevoerd naar de wettelijke eisen met betrekking tot de bekwaamheid en de medische- en psychologische geschiktheid, die gelden voor personen die een veiligheidsfunctie uitoefenen. Dit document is een evaluatierapport met nalevingpercentages van de administratieve vastlegging van de verplichte documenten en registraties hiervan.

1.1 Aanleiding

In november 2006 vonden te Rotterdam [1] en Arnhem [2] treinbotsingen plaats als gevolg van het onterecht passeren van een stoptonende sein. Beide botsingen hebben geleid tot grote schade en bij de botsing in Arnhem viel een tiental gewonden. Uit de ongevalonderzoeken van de Inspectie is gebleken dat er in beide gevallen onder andere sprake was van onvoldoende kennis en ervaring van de machinisten ten aanzien van de te berijden locatie en het te berijden traject. Ook het rapport 'STS-passages' 2006 [3] laat zien dat de oorzaak 'opleiding onvoldoende' een belangrijke oorzaak is van STS-passages.

Personen die binnen het spoorwegsysteem een veiligheidsfunctie uitoefenen, zoals een machinist, een leider werkplekbeveiliging of een treindienstleider dienen aan bepaalde wettelijke eisen te voldoen. Daarmee wordt gewaarborgd dat zij geschikt zijn hun taken uit te voeren. De wettelijke eisen hebben betrekking op de bekwaamheid en de medische- en psychologische geschiktheid die nodig zijn om het beroep uit te oefenen. Bedrijven hebben een administratieve zorgplicht aangaande deze wettelijke eisen.

De genoemde ongevallen en onderzoeken roepen de vraag op in hoeverre de wettelijke bepalingen ten aanzien van geschiktheid en bekwaamheid worden nageleefd.

1.2 Doelstelling

Het doel van de bedrijfsinspecties is om aan de hand van de administratieve vastlegging inzicht te verkrijgen in hoeverre de wettelijke eisen ten aanzien van geschiktheid en bekwaamheid van veiligheidsfuncties worden nageleefd. Bij gebleken niet-naleving treedt de Inspectie gepast op.

1.3 Reikwijdte

De (spoorweg)onderneming is verantwoordelijk voor het aantoonbaar geschikt en bekwaam zijn van haar personeel. Uit de eerder genoemde ongevallen blijkt dat onvoldoende bekwaamheid kan leiden tot veiligheidsincidenten. De onderneming is tevens verplicht het personeel met een veiligheidsfunctie geschikt

---

¹ Stoptonend sein passages

en bekwaam te houden. Door middel van herinstructies, vakinhoudelijke begeleiding en periodieke herkeuringen wordt het personeel op dikte gehouden. Deze inspectie richt zich uitsluitend op de administratieve vastlegging van de verplichte documenten en registraties voor de in de wet genoemde veiligheidsfuncties door de ondernemingen.

Dit zijn onder andere:

- 1) certificaat van bekwaamheid of een verklaring van bevoegdheid als bedoeld in artikel 44 van het Besluit spoorwegpersoneel;
- 2) verklaring van medische geschiktheid;
- 3) verklaring psychologische geschiktheid.

Van deze documenten zijn de nalevingpercentages bepaald. Dit evaluatierapport geeft de nalevingpercentages in tabellen weer. Overige aspecten aangaande bekwaamheid zijn tijdens de inspecties wel gecontroleerd maar door taak- en bedrijfsgebonden diversiteit niet geschikt om zich in een algemeen nalevingpercentage te laten vertalen. Deze aspecten zijn derhalve in dit evaluatierapport niet opgenomen. Het gaat hier om herinstructies, de vakinhoudelijke begeleiding en beoordeling, het aantal dagen praktijkopleiding en wegbekendheid.

1.4 Wet- en regelgeving

Onderstaande wet- en regelgeving is relevant voor deze inspecties.

Spoorwegwet

Artikel 49 t/m 54: personeel en de veiligheidsfunctie;

Artikel 76 lid 1: toepassen bestuursdwang.

Besluit spoorwegpersoneel

Artikel 1 t/m 13: algemene bepalingen m.b.t. veiligheidsfunctie;

Artikel 14 t/m 25: kennis en bekwaamheid;

Artikel 26 t/m 32: medische- en psychologische geschiktheid;

Artikel 33 t/m 37: bedrijfsspas;

Artikel 38 t/m 40: bedrijfsvoering en organisatiestructuur;

Artikel 41 t/m 48: slotbepaling, ontheffing en overgangsregelingen.

Regeling spoorwegpersoneel

Artikel 1 t/m 16: uitvoering van art. 21, 26, 27 en 39 Besluit spoorwegpersoneel.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 is de inleiding van het evaluatierapport.

Hoofdstuk 2 geeft informatie over de inspecties en de wijze van inspecteren

Hoofdstuk 3 geeft de resultaten van de inspecties weer.

Hoofdstuk 4 geeft de conclusie en het oordeel van de Inspectie over de resultaten.

Inspectie Verkeer en Waterstaat

IVW-TER/INS/08/RI-08P0003.000.4

Rapport

Evaluatierapport 2007 en 2008

Datum

14 april 2009

Paginanummer

7

Inspectie

Bedrijfsinspecties – veiligheidsfuncties

1.6 Referenties

- [1] Inspectie Verkeer en Waterstaat: RV06U0985, <http://www.ivw.nl/Rotterdam>
- [2] Inspectie Verkeer en Waterstaat: RV06U0986, <http://www.ivw.nl/Arnhem>
- [3] Inspectie Verkeer en Waterstaat: STS-passages 2006,
<http://www.ivw.nl/STS-passages>

2 Werkwijze

Dit hoofdstuk geeft informatie over de inspecties en de wijze van inspecteren.

2.1 Geïnspecteerde ondernemingen

De inspecties zijn uitgevoerd bij 27 ondernemingen. In de tabellen van dit rapport is onderscheid gemaakt tussen reizigersvervoerders, goederenvervoerders, aannemers en overige bedrijven. Onder 'aannemers' verstaan we aannemers en onderaannemers. Onder 'overige bedrijven' vallen verschillende personeelsleveranciers en een onderhouds- en servicebedrijf.

Reizigersvervoerders	Goederenvervoerders	Aannemers	Overig
Arriva Personenvervoer Nederland BV	ACTS Nederland BV	BAM Rail BV	Baygöl vof
ConneXXion Nederland NV	Dillen en Le Jeune Cargo (Crossrail Benelux NV)	Brave Spoorweg-veiligheid BV	Flex Railmaster BV
NS Internationaal BV	ERS Railways BV	Gebr. van de Mheen	MEV IRS
NS Reizigers BV	Railion Nederland (DB	Infra Safety Services BV	NedTrain BV
Syntus	Schenker Rail Nederland NV)	Railsupport BV	Spoorflex Safety
Thalys Nederland	Rotterdam Rail Feeding BV	Spitzke Spoorbouw BV	First BV
Veolia Transport Rail BV		Strukton Rail BV	Railwork BV
		Van Gelder Rail BV	
		VolkerRail Nederland BV	

De bedrijven zijn zodanig geselecteerd dat zowel de grootste bedrijven als de meeste nieuwe bedrijven zijn bezocht. De te inspecteren vestigingen zijn willekeurig gekozen. Bij NedTrain BV zijn vier vestigingen bezocht, bij Railion Nederland (DB Schenker Rail Nederland NV) drie, bij NS Reizigers BV twee en bij alle andere bedrijven is één vestiging bezocht. ACTS Nederland BV, Strukton Rail BV en Spitzke Spoorbouw BV zijn zowel in 2007 als in 2008 bezocht vanwege het monitoren van eerdere inspectiebevindingen (2007). Ook VolkerRail Nederland BV is in beide jaren bezocht.

2.2 Veiligheidsfuncties

De Spoorwegwet heeft zeven typen veiligheidsfuncties benoemd en deze zijn deels onderverdeeld in verschillende gradaties, waarvoor per veiligheidsfunctie en gradatie aangepaste eisen gelden. In de bijlage van dit rapport is een overzicht met een omschrijving opgenomen van alle veiligheidsfuncties zoals deze wettelijk bepaald zijn.

Om de bevoegdheid van personen die een veiligheidsfunctie uitoefenen aan te kunnen tonen, is voor de genoemde veiligheidsfuncties een certificaat van bekwaamheid of een verklaring van bevoegdheid als bedoeld in artikel 44 van

het Besluit spoorwegpersoneel verplicht gesteld. Voor de functies 'machinist minimale bevoegdheid', 'rangeerder minimale bevoegdheid', 'wagencontroleur technische controle' en 'wagencontroleur controle veilige loop' is geen verklaring van medische- of psychologische geschiktheid verplicht gesteld. Voor alle overige veiligheidsfuncties is dit wel verplicht gesteld.

2.3 Geïnspecteerde personen en documenten

Bij iedere bezochte vestiging zijn alle documenten gecontroleerd die horen bij een aantal willekeurig geselecteerde personen, die veiligheidsfuncties uitoefenen. In totaal zijn 1832 documenten geïnspecteerd van 669 veiligheidsfuncties. Bevindingen die niet of niet juist door de inspecteur geregistreerd zijn, zijn in de tabellen niet opgenomen en zijn derhalve in de percentages ook niet verwerkt.

	Aantal gecontroleerde documenten		
	Certificaat van bekwaamheid of Verklaring van bevoegdheid (art. 44 Besluit spoorwegpersoneel)	Medische verklaring van geschiktheid	Psychologische verklaring van geschiktheid
Machinist totaal	383	363	361
<i>Volledig bevoegd</i>	253	253	253
<i>Beperkt bevoegd</i>	36	36	36
<i>Minimaal bevoegd</i>	20	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Gereedschaps -</i>	74	74	72
Rangeerder totaal	16	16	16
<i>Volledig bevoegd</i>	13	13	13
<i>Niet genoemd</i>	3	3	3
Wagencontroleur totaal	58	-	-
<i>TC</i>	45	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Niet genoemd</i>	13	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
LWB	56	57	56
VHM	63	61	58
WTB	73	69	69
Treindienstleider totaal	19	19	19
<i>Volledig bevoegd</i>	3	3	3
<i>Minimaal bevoegd</i>	16	16	16
Totaal functies	668	585	579
		1832	

De volgende wettelijk verplichte documenten zijn tijdens de bedrijfsinspecties gecontroleerd:

1. Het certificaat van bekwaamheid (artikel 22 Besluit spoorwegpersoneel)⁴ of een verklaring van bevoegdheid (artikel 44 Besluit spoorwegpersoneel). Dit certificaat geeft aan dat de betreffende persoon bekwaam is om de veiligheidsfunctie uit te oefenen. Om bevoegd te blijven dienen periodiek herinstructies gevolgd te worden en vakinhoudelijke begeleiding en beoordelingen plaats te vinden.

In plaats van een certificaat van bekwaamheid is een verklaring van bevoegdheid toegestaan, zoals bedoeld in artikel 44 van het Besluit Spoorwegpersoneel. Dit is bepaald als overgangsregeling voor die personen die bij de inwerkingtreding van de Spoorwegwet 2005 reeds werkzaam waren in een veiligheidsfunctie en niet over een geldig certificaat beschikten. Daarnaast heeft de Inspectie besloten in bepaalde gevallen niet handhavend op te treden mits er een verklaring van bevoegdheid is die voor 1 januari 2009 is opgemaakt. Dit handhavingsbeleid is aan de branche kenbaar gemaakt⁵.

2. Een verklaring van medische geschiktheid (artikel 26 Besluit spoorwegpersoneel) voor zover deze verplicht is gesteld voor de veiligheidsfuncties. Deze verklaring wordt afgegeven door een erkend keuringsinstituut en toont aan dat de betreffende persoon medisch geschikt is de veiligheidsfunctie uit te oefenen. Deze verklaring heeft een bepaalde geldigheidsduur.
3. Een verklaring van psychologische geschiktheid (artikel 27 Besluit spoorwegpersoneel) voor zover deze verplicht is gesteld voor de betreffende veiligheidsfuncties. Deze verklaring wordt afgegeven door een erkend keuringsinstituut en toont aan dat de betreffende persoon psychologisch geschikt is de veiligheidsfunctie uit te oefenen. Voor de meeste functies heeft deze verklaring een bepaalde geldigheidsduur.

---

⁴ het onderzoek van machinisten met minimale bevoegdheid en rangeerders met minimale bevoegdheid wordt verricht door een vakinhoudelijk deskundige; voor de overige functies geldt dat dit gebeurt door een erkend exameninstituut.

⁵ Brief 'Handhavingsbeleid aantoonbaarheid bekwaamheid', kenmerk IVW-TER/INS/08/RI-08P0003.000.1.

2.4 Uitvoering en interventies

De bedrijfsinspecties zijn vooraf aangekondigd. De meeste inspecties zijn door twee inspecteurs op het kantoor van het betreffende bedrijf of op het kantoor van een vestiging van het bedrijf uitgevoerd.

De resultaten van de inspecties zijn aan de betreffende bedrijven bekend gemaakt en besproken. Als de juiste documenten niet getoond konden worden, maar volgens het bedrijf wel bestonden, is het bedrijf in de gelegenheid gesteld de juiste documenten na te zenden. Hiervoor is per bedrijf een termijn afgesproken. Als het bedrijf vervolgens hier niet aan heeft voldaan en de Inspectie van oordeel is geweest dat er sprake was van niet-naleving, heeft het bedrijf een schriftelijke waarschuwing ontvangen. Bij een ernstigere vorm van niet-naleving heeft de Inspectie anderszins handhavend opgetreden, bijvoorbeeld door een last onder dwangsom op te leggen.

3 Resultaten

De inspectieresultaten worden in paragraaf 3.1 gepresenteerd per (type) spoorwegonderneming en in paragraaf 3.2 per veiligheidsfunctie. Paragraaf 3.3 geeft een overzicht van de opmerkelijkste bevindingen tijdens de inspectie.

3.1 Resultaten per spoorwegonderneming

In de tabel is de kop 'aantal gecontroleerde documenten' opgesplitst in: certificaten van bekwaamheid of verklaringen van bevoegdheid als bedoeld in artikel 44 van het Besluit spoorwegpersoneel (Cert.), verklaringen van medische geschiktheid (Med.) en de verklaringen van psychologische geschiktheid (Psych.) In de tweede kolom onder de kop 'aantal geldige documenten getoond' zijn de positieve inspectiebevindingen weergegeven. Het nalevingpercentage is bepaald aan de hand van het aantal positieve bevindingen ten opzichte van het totaal aantal gecontroleerde documenten (Naleving). Gesteld kan worden dat, door het geringe aantal gecontroleerde documenten per bedrijf, de percentages slechts een benadering weergeven van de werkelijke nalevingpercentages. Om deze te bepalen, zouden meer inspecties nodig zijn.

Reizigersvervoerders

Tabel 1 geeft de resultaten per bedrijf voor de reizigersvervoerders.

Reizigers- vervoerders	Aantal gecontroleerde documenten			Aantal geldige documenten getoond			Naleving
	Cert.	Med.	Psych.	Cert.	Med.	Psych.	
Arriva Personenvervoer Nederland BV	15	15	15	12	15	15	93%
ConneXXion Nederland NV	12	12	12	9	11	12	89%
NS Internationaal BV	18	18	18	18	18	18	100%
NS Reizigers BV	29	29	29	29	29	29	100%
Syntus	16	16	16	16	16	16	100%
Thalys Nederland	6	6	6	6	6	6	100%
Veolia Transport Rail BV	18	18	18	14	18	18	93%
Totaal	114	114	114	104	113	114	97%

Tabel 1: naleving reizigersvervoerders

De gecontroleerde veiligheidsfunctionarissen bij de reizigersvervoerders betreffen alleen machinisten met volledige bevoegdheid. Vier bedrijven hebben alle documenten op orde. Bij drie bedrijven, Arriva Personenvervoer Nederland BV, ConneXXion Nederland NV en Veolia Transport Rail BV ontbreken voor een

aantal machinisten een geldig certificaat van bekwaamheid of verklaring van bevoegdheid en één verklaring van medische geschiktheid. Het betreft hier 'nieuwe' ondernemingen, waarbij vaker deze bevindingen geconstateerd worden doordat de werknemer van werkgever veranderd is en de verplichte documenten niet mee zijn verhuisd.

Goederenvervoerders

Tabel 2 geeft de resultaten per bedrijf voor de goederenvervoerders.

Goederen- Vervoerders	Aantal gecontroleerde documenten			Aantal geldige documenten getoond			Naleving
	Cert.	Med.	Psych.	Cert.	Med.	Psych.	
ACTS Nederland BV	32	20	20	31	20	20	98%
Dillen en Le Jeune Cargo (Crossrail Benelux NV)	2	2	2	2	2	2	100%
ERS Railways BV	21	12	12	21	12	12	100%
Railion Nederland (DBS)	55	39	39	55	38	38	98%
Rotterdam Rail Feeding BV	21	11	11	21	11	11	100%
Totaal	131	84	84	130	83	83	99%

Tabel 2: naleving goederenvervoerders

De gecontroleerde veiligheidsfunctionarissen bij de goederenvervoerders betreffen machinisten, rangeerders en wagencontroleurs.

Bij twee bedrijven, ACTS Nederland BV en Railion Nederland (thans DB Schenker Rail Nederland NV) ontbreekt respectievelijk één geldig certificaat van bekwaamheid of een verklaring van bevoegdheid en twee verklaringen van geschiktheid. Ondanks dat de naleving goed is, geldt voor Railion Nederland wel dat zij verbetermaatregelen kunnen treffen met betrekking tot de beheersing van de documenten en registraties. Tijdens de inspecties is bijvoorbeeld gebleken dat er geen eenduidige periodiciteit in de registratiesystemen van de medische verklaringen gehanteerd wordt voor buitenlandse machinisten die in Nederland rijden.

Het nalevingniveau van de goederenvervoerders is met 99% goed te noemen.

Aannemers

Tabel 3 geeft de resultaten per bedrijf voor de aannemers.

Aannemers	Aantal gecontroleerde documenten			Aantal geldige documenten getoond			Naleving
	Cert.	Med.	Psych.	Cert.	Med.	Psych.	
BAM Rail BV	25	25	24	24	20	20	83%
Brave Spoorweg-veiligheid BV	13	13	13	13	9	12	87%
Gebroeders Van der Mheen	9	9	9	9	9	9	100%
Infra Safety Services BV	27	27	27	27	27	26	99%
Railsupport BV	18	18	18	18	18	18	100%
Spitzke Spoorbouw BV	28	17	17	20	16	16	84%
Strukton Rail BV	43	42	39	43	37	36	94%
Van Gelder Rail BV	9	10	10	7	6	7	69%
VolkerRail Nederland BV	138	138	136	135	122	128	93%
Totaal	310	299	293	296	264	272	92%

Tabel 3: naleving aannemers

De controles bij de aannemers hebben betrekking op alle typen veiligheidsfuncties, behalve rangeerders en treindienstleiders.

Bij de meeste aannemers ontbreken zowel certificaten als verklaringen van medische- en psychologische geschiktheid.

Eenmaal is er sprake van een vermoedelijke overtreding van valsheid in geschrifte, wat geleid heeft tot een uitgebreid vervolgonderzoek. Hiervan is een procesverbaal opgemaakt door het Korps Landelijke Politiediensten, dienst Spoorwegpolitie.

Bij Spitzke Spoorbouw BV kon van 8 van de 28 veiligheidsfuncties de bekwaamheid of bevoegdheid niet worden aangetoond. Van Gelder Rail BV heeft een laag nalevingspercentage. Bij dit bedrijf ontbreken relatief veel geldige verklaringen van medische- en psychologische geschiktheid. De betreffende personen konden na de bedrijfsinspectie tijdelijk niet meer ingezet worden in hun functie.

Bij VolkerRail Nederland BV heeft begin 2008 een extra grote bedrijfsinspectie plaats gevonden in het kader van de verlenging van het veiligheidsattest. Opvallend is dat een groot aantal personen, die niet aan de eisen voldeden voor bepaalde functies niet meer als zodanig werden ingezet, met het doel eventuele overtredingen te voorkomen.

Overige bedrijven

Tabel 4 geeft de resultaten per bedrijf voor de overige bedrijven.

Overige bedrijven	Aantal gecontroleerde documenten			Aantal geldige documenten getoond			Naleving
	Cert.	Med.	Psych.	Cert.	Med.	Psych.	
Baygül vof	10	10	10	8	10	10	93%
Flex Railmaster BV	7	6	6	6	6	5	89%
MEV IRS	19	17	17	17	17	17	96%
NedTrain BV	46	30	30	45	26	29	94%
Spoorflex Safety First BV	26	22	22	26	19	18	90%
Railwork BV	5	3	3	5	3	3	100%
Totaal	113	88	88	107	81	82	93%

Tabel 4: naleving overige bedrijven

Bij de personeelsleveranciers (alle bedrijven m.u.v. NedTrain BV) gaat het om alle typen veiligheidsfuncties, behalve treindienstleiders. Bij NedTrain BV gaat het om machinisten en treindienstleiders.

FlexRailmaster BV heeft een nalevingniveau van onder de 90%. Hierbij moet aangetekend worden dat dit een nieuw bedrijf is die ten tijde van de inspectie in de startfase zat. Niet al het gecontroleerde personeel werd op dat moment al daadwerkelijk ingezet.

De treindienstleiders (de meesten met minimale bevoegdheid) werken voor NedTrain BV onder de verantwoordelijkheid van ProRail BV. Deze bedrijven hebben gezamenlijk na de inspecties verbetermaatregelen uitgevoerd ten aanzien van de documentatie, registratie en herinstructies voor de treindienstleiders.

3.2 Overzicht per veiligheidsfunctie

Tabel 5 geeft een overzicht van de naleving van de gecontroleerde documenten per veiligheidsfunctie.

	Aantal gecontroleerde documenten			Aantal geldige documenten getoond			Naleving
	Cert.	Med.	Psych.	Cert.	Med.	Psych.	
Machinist totaal	383	363	361	360	347	352	96%
<i>Volledig bevoegd</i>	253	253	253	233	247	251	96%
<i>Beperkt bevoegd</i>	36	36	36	35	34	35	96%
<i>Minimaal bevoegd</i>	20	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	20	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	100%
<i>Gereedschaps -</i>	74	74	72	72	66	66	93%
Rangeerder totaal	16	16	16	16	16	16	100%
<i>Volledig bevoegd</i>	13	13	13	13	13	13	100%
<i>Niet genoemd</i>	3	3	3	3	3	3	100%
Wagencontroleur totaal	58	-	-	55	-	-	95%
<i>TC</i>	45	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	43	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	96%
<i>Niet genoemd</i>	13	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	12	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	92%
LWB	56	57	56	55	46	48	88%
VHM	63	61	58	61	57	53	94%
WTB	73	69	69	72	60	64	93%
Treindienstleider totaal	19	19	19	18	15	18	89%
<i>Volledig bevoegd</i>	3	3	3	3	2	3	89%
<i>Minimaal bevoegd</i>	16	16	16	15	13	15	90%
Totaal alle functies	668	585	579	637	541	551	94%
		1832			1729		

Tabel 5: naleving per veiligheidsfunctie

Het naleeftekort is het grootst bij de veiligheidsfuncties leider werkplekbeveiliging en treindienstleider⁶. Werktreinbegeleiders scoren ook onder het gemiddelde van 94%. De naleving is het grootst bij rangeerders.

⁶ Het betreft hier de treindienstleiders die werken voor NedTrain onder verantwoordelijkheid van ProRail.

3.3 Interventies

Naar aanleiding van de bedrijfsinspecties is bij één bedrijf sprake van vermoedelijke overtreding van valsheid in geschrifte. Bij dit bedrijf is een uitgebreid vervolgonderzoek ingesteld.

Verder zijn aan 11 bedrijven in totaal 12 schriftelijke waarschuwingen gegeven. Daarnaast is in het begin van 2009 aan een bedrijf een last onder dwangsom opgelegd wegens het laten uitoefenen van een veiligheidsfunctie in 2007 en 2008 door een persoon die niet beschikt over een geldige medische- en psychologische verklaring. Dit ondanks een eerder afgegeven signaal van de inspecteur over deze persoon.

De inspectiebevindingen en overtredingen zijn, al dan niet schriftelijk, gecommuniceerd aan de betreffende bedrijven. In die gevallen waarin een direct herstel kon plaatsvinden of waarbij de ontbrekende en juiste documenten binnen een bepaalde termijn alsnog getoond konden worden, werd de bevinding in veel gevallen wel als een positief resultaat beoordeeld.

4 Conclusie en oordeel

Naast de conclusies en het oordeel van de Inspectie bevat dit hoofdstuk een doorkijk naar de bedrijfsinspecties - veiligheidsfuncties in 2009.

4.1 Conclusie

De Inspectie heeft er voor gekozen om met de bedrijfsinspecties-veiligheidsfuncties een inzicht te krijgen in het nalevingniveau van de verschillende ondernemingen en van de verschillende veiligheidsfuncties. Alhoewel er geen sprake is van een representatieve steekproef, is de omvang en breedte zo groot dat het een voldoende betrouwbaar beeld geeft. In het kort volgen hieronder de belangrijkste conclusies:

- 1) De naleving bij vier van de zeven reizigersvervoerders is groot, zij hebben een nalevingniveau van 100%. Het gemiddelde van de reizigersvervoerders is 97%.
- 2) De naleving bij de goederenvervoerders is eveneens groot, gemiddeld 99%.
- 3) De meeste niet-naleving vindt plaats bij de aannemers en onderaannemers. BAM Rail BV, Brave Spoorwegveiligheid BV, Van Gelder Rail BV en Spitzke Spoorbouw BV scoren allen minder dan 90%.
- 4) Van de veiligheidsfuncties is de naleving het grootst bij de functies rangeerder (100%), machinist (96%) en wagencontroleur (95%).
- 5) Personeelsleveranciers scoren in het algemeen lager dan reizigers- en goederenvervoerders. Net als bij de 'nieuwere' vervoerders kampen zij ook met de problematiek dat de verplichte documenten bij een overgang van werkgever (of bij het werken voor meerdere werkgevers) niet altijd mee verhuizen naar de nieuwe/andere werkgever.
- 6) Het naleeftekort is het grootst bij leiders werkplekbeveiliging en treindienstleiders. Deze scoren allen minder of gelijk aan 90%. Ook bij de functie werktreinbegeleider is de naleving met 93% klein te noemen.

4.2 Oordeel

De Inspectie is van mening dat het van belang is voor de spoorwegveiligheid dat mensen met veiligheidsfuncties voldoen aan de voor hen geldende wettelijke eisen. Daarom wordt ook een zo groot mogelijke naleving nagestreefd van de administratieve vastlegging hiervan.

Een beheersing van de administratieve zorgplicht heeft namelijk een tweeledig doel: het borgt dat het bedrijf geschikt en bekwaam personeel inzet en het bevordert de handhaafbaarheid.

De Inspectie streeft naar een nalevingpercentage van minstens 98% voor de gehele spoorwegbranche met betrekking tot de administratieve zorgplicht. Het gemiddelde ligt nu op 94%. Dat betekent dat er nog verbeterpotentieel is. Het

grootste verbeterpotentieel is te verwachten bij enkele reizigersvervoerders, de (onder)aannemers en de overige bedrijven (personeelsleveranciers en onderhoud- en servicebedrijf).

4.3 Vervolg

Naar aanleiding van de conclusies van de bedrijfsinspecties 2007/2008 en de bevindingen van het in 2008 door de Inspectie uitgevoerde thema-onderzoek 'Opleiding en wegbekendheid van machinisten', zal in 2009 tijdens de bedrijfsinspecties meer aandacht besteed worden aan de specifieke, taakgebonden en bedrijfsgebonden kennis, de praktijkopleiding en het behoud van de geschiktheid, kennis en bekwaamheid van personen die een veiligheidsfunctie uitoefenen.

Verder verwacht de Inspectie verbetermaatregelen ten aanzien van de beheersing van de administratieve zorgplicht van de bedrijven die een lager nalevingpercentage hebben dan 98%. Deze bedrijven moeten de Inspectie aangeven welke maatregelen zij treffen om het nalevingpercentage te verhogen. De Inspectie zal een aantal van deze bedrijven in 2009 selecteren voor een nieuwe bedrijfsinspectie. Tevens worden in het kader van de aanvraag of verlenging van het veiligheidsattest bedrijven geselecteerd voor een bedrijfsinspectie naar veiligheidsfuncties.

---

⁷ Kenmerk RV-08TK001 'Onderzoek opleiding en wegbekendheid van machinisten'

Bijlage

Veiligheidsfunctie	Omschrijving
Machinist met volledig bevoegd	Deze bestuurt, rangeert en begeleidt spoorvoertuigen zonder beperkingen aan snelheid en afstand.
Machinist beperkt bevoegd	Deze bestuurt, rangeert en begeleidt spoorvoertuigen, met een maximumsnelheid van 40 kilometer per uur en binnen een straal van 25 kilometer vanaf het vertrekpunt van zijn rit.
Machinist minimaal bevoegd	Deze bestuurt, rangeert en begeleidt spoorvoertuigen, met een maximumsnelheid van 40 kilometer per uur op emplacementen of gedeelten daarvan, die niet zijn voorzien van een technische beveiliging of waar die beveiliging voorkomt dat ander treinverkeer van en naar de betrokken sporen plaatsvindt.
Gereedschapsmachinist	Deze bestuurt als gereedschap dienende spoorvoertuigen tijdens het gebruik daarvan bij werkzaamheden aan, in of nabij de spoorweginfrastructuur op sporen die buiten dienst zijn gesteld.
Rangeerder volledig bevoegd	Deze stelt treinen samen en begeleidt zonder beperkingen spoorvoertuigen op emplacementen.
Rangeerder beperkt bevoegd	Deze stelt treinen samen en begeleidt spoorvoertuigen op emplacementen of gedeelten daarvan, die niet zijn voorzien van een technische beveiliging of waar die beveiliging voorkomt dat ander treinverkeer van en naar de betrokken sporen plaatsvindt.
Wagencontroleur technische controle	Deze controleert visueel en door nameting goederenwagens en de belading daarvan op kenbare gebreken.
Wagencontroleur veilige loop	Deze beoordeelt visueel goederenwagens en controleert de belading daarvan op kenbare gebreken.
Leider werkplekbeveiliging	Bij werkzaamheden aan, in of bij de spoorweginfrastructuur draagt deze zorg voor de veiligheid van de werkzaamheden ten opzichte van het spoorverkeer en regelt het rijden met

Inspectie Verkeer en Waterstaat

IVW-TER/INS/08/RI-08P0003.000.4

Rapport

Evaluatierapport 2007 en 2008

Datum

14 april 2009

Inspectie

Bedrijfsinspecties – veiligheidsfuncties

Paginanummer

21

	spoorvoertuigen tijdens die werkzaamheden.
Veiligheidsman	Bij werkzaamheden aan, in of bij de spoorweginfrastructuur waarschuwt deze de ter plaatse werkzame personen voor naderend spoorverkeer en draagt deze zorg voor de veiligheid van de werkzaamheden, waarbij geen verbinding behoeft te zijn met de treindienstleider, ten opzichte van het spoorverkeer.
Werktreinbegeleider	Deze begeleidt spoorvoertuigen ten behoeve van werkzaamheden aan, in of nabij de spoorweginfrastructuur naar, op en van sporen die buiten dienst zijn gesteld.
Treindienstleider volledig bevoegd	Deze stelt veilige rijwegen beschikbaar en treft veiligheidsmaatregelen bij storingen en bij werkzaamheden aan, in of nabij de spoorweginfrastructuur, waaronder tevens begrepen het geven van aanwijzingen met betrekking tot een veilig en ongestoord gebruik van de spoorweg.
Treindienstleider minimaal bevoegd	Deze stelt veilige rijwegen en treft veiligheidsmaatregelen bij storingen en bij werkzaamheden aan, in of nabij de spoorweginfrastructuur, waaronder tevens begrepen het geven van aanwijzingen met betrekking tot een veilig en ongestoord gebruik van de spoorweg, op emplacementen of gedeelten daarvan die niet zijn voorzien van een technische beveiliging.